

STOKLARIN TMS, BOBİ FRS VE KÜMİ FRS'YE GÖRE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

ACCOUNTING OF INVENTORIES ACCORDING TO THE TMS, THE BOBI FRS AND THE KUMI FRS

Hülya CENGİZ^{a*}

^{a*} Sorumlu Yazar, Doç. Dr., Milli Savunma Üniversitesi, hulya.cengiz@msu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2011-3948

MAKALE BİLGİLERİ

Makale Tarihçesi:
Gönderilme Tarihi 18.04.2025
Düzenleme 17.06.2025
Kabul Tarihi 18.07.2025
Anahtar Kelimeler: Stoklar,
TMS, BOBİ FRS, KÜMİ FRS,
finansal raporlama.
Jel Kodları: M40, M41, M48

ARAŞTIRMA MAKALESİ

BENZERLİK/ PLAGIARISM

Ithenticate: %11

ÖZET

Muhasebe standartları işletme büyüklüklerine ve sorumluluklarına göre çeşitlilik göstermektedir. Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun yayımlanmış olduğu, tam set olarak bilinen Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Büyük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı ve Küçük ve Mikro İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı bulunmaktadır. Bu çalışmada stoklar kalemi bu üç standart esas alınarak farklılıkları açıklanmıştır. Stokların muhasebeleştirilmesinden kaynaklanan farklılıklar ürün maliyetini, işletmenin aktif değerini ve kârlılığını doğrudan etkilemektedir. Bu standartlar açısından temel farklılık yaratan konular stokların ölçülmesinde maliyet bedeli ve net gerçekleşebilir değer kullanılması, stokların vadeli alınması durumunda maliyetin ölçülmesi ve borçlanma maliyetlerinin nasıl kaydedileceği, vade farkının ayrıştırılması ve kaydedilmesi, üretim işletmelerinde dönüştürme maliyetlerinin belirlenmesinde kullanılan maliyet yöntemi ve stoklarda oluşan değer düşüklüğünün hesaplanması konularında farklılıklar bulunmaktadır.

ABSTRACT

Accounting standards vary according to the size and responsibilities of enterprises. There are The Turkish Financial Reporting Standards, known as the full set, The Financial Reporting Standard for Large and Medium-Sized Enterprises and, The Financial Reporting Standard for Small and Micro Enterprises has published by The Public Oversight Accounting and Auditing Standards Authority. In this study, the differences in inventories are explained based on these three standards. The differences in inventories accounting arising from their accounting directly affect the product cost, the asset value and its profitability of the enterprise. The main subjects of difference are the use of cost and net realisable value in measuring inventories, the measurement of cost

ARTICLE INFO

Article history:
Received 18.04.2025
Revised 17.06.2025
Accepted 18.07.2025
Keywords: Inventories, TMS,
BOBİ FRS, KUMI FRS,
financial reporting
Jel Codes: M40, M41, M48

and recognition of debt costs when inventories are purchased on credit, the allocation and recognition of the maturity difference, the cost method used in determining the conversion costs in manufacturing enterprises and the calculation of impairment on inventories.

1. GİRİŞ

Türkiye’de muhasebe standartlarını oluşturma ve yayımlama görevi Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) yetkisindedir. KGK, 2011 yılında Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) (*Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 2011*) ile kurulmuştur. KGK’nın görevleri KHK’da tanımlanmış olup başlıcaları; muhasebe ve denetim standartlarını yayımlamak, gerekli yetkilendirmeleri yapmak, kamu gözetimi yapmaktır. KGK kurulmadan önce, Türkiye’de muhasebe standartlarını yayımlama yetkisi Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunda (TMSK) bulunmaktaydı. Ancak KGK’nın kurulması ile TMSK’nın yetkileri de KGK’ye devredilmiştir. KGK’nın yayımladığı standartlar uluslararası standartlar ile uyumludur.

Finansal raporlama standardı olarak 4 grup standart bulunmaktadır. Bu kapsamda, tam set olarak ifade edilen Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarından oluşan Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS), Küçük ve Mikro İşletmeler için Finansal Raporlama Standardını (KÜMİ FRS) ve Katılım Finans Muhasebe Standartları (KFMS) yayımlamıştır (<https://www.kgk.gov.tr>).

Farklı değişkenler standartların kullanım durumunu etkilemektedir. İşletmenin türüne, kamuya hesap verme durumuna, bağımsız denetime tabi olup olmayışına ve işletmenin büyüklüğüne göre bu standartların hangisinin kullanılacağı belirlenmektedir. Eğer işletme faizsiz bir finans kuruluşu ise Katılım Finans Muhasebe Standartlarını uygulayacaktır. Bu türe giren kuruluşlar bu çalışmanın kapsamı dahilinde değildir. Diğer standartlar ise sıra ile açıklanıp temel özellikleri sıralanacaktır.

Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TMS ve TFRS) standartlar arasında en kapsamlı en üst seviyedeki standartlardır. Muhasebeye konu olan işlem ve olaylar temeline dayanılarak sınıflandırılmıştır. 2025 yılı itibariyle 17 TFRS ve 25 TMS bulunmaktadır (<https://www.kgk.gov.tr>). Standartlar uluslararası düzenlemeler ile eş zamanlı olarak güncellenmektedir. KGK mavi ve kırmızı olmak üzere iki standart seti yayımlamaktadır. Bu setler standartların aldığı güncellemeye göre değişmektedir. Yürürlükte olan değişiklikleri kapsayan standartlar mavi kitap kategorisinde, onaylanan ancak henüz yürürlüğe girmeyen standartları da kapsayanlar ise kırmızı kategoride sınıflandırılmıştır. Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını, Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine tabi olan, halka hesap verme yükümlülüğü bulunan işletmeler uygulamaktadır. Bu işletmeler halka açık işletmeler (borsada veya diğer piyasalarda işlem gören), yatırım kuruluşları, portföy şirketleri gibi yatırımcıyı ilgilendiren kuruluşlar ve ayrıca büyüklükleri dikkate alındığında halka açık gibi işlem gören işletmelerden oluşmaktadır.

BOBİ FRS, tam set standartlara göre daha basitleştirilmiş olan spesifik konuların dahil edilmediği, 27 bölüm ve eklerinden oluşan tek bir standarttır. Bağımsız denetime tabi olup TMS/TFRS uygulamayan işletmeler bu standardı uygulamaktadır. 2017 yılında yayımlanan “Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ” ile yürürlüğe girmiş olup, 2018 yılından itibaren de uygulanmaya başlanmıştır (Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ). Tebliğ’de standardın amacının “Bağımsız denetime tabi olup Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını uygulamayan işletmelerin münferit ve konsolide finansal tablolarının gerçeğe uygun, ihtiyaca uygun ve karşılaştırılabilir bilgi sağlaması” olduğu belirtilmiştir.

KÜMİ FRS, BOBİ FRS’ye göre daha basitleştirilmiş ve muhasebe standartlarına geçiş niteliğinde olan bir standart olup, TMS/TFRS veya BOBİ FRS uygulamayan işletmelerde uygulanabilmektedir. AB Direktifindeki “önce küçükleri düşün” yaklaşımı esas alınmış ve KÜMİ FRS uygulaması, TFRS ve BOBİ FRS ile karşılaştırıldığında uygulayıcılar için daha az maliyetli olacak şekilde hazırlanmıştır (Cavlak ve Ataman 2023). Bağımsız denetime tabi olmayıp diğer mevzuatlara göre bağımsız denetime tabi olan ve KGK

düzenlemelerine atıf yapılarak finansal tablo hazırlayan işletmeler bu standardı uygulamak zorundadırlar. KGK Kurul Kararınının 4'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (i) bendinde “Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar kapsamı dışında diğer mevzuat uyarınca bağımsız denetime tabi olarak hazırlanan finansal tablolarda” KUMİ FRS'nin uygulanacağı belirtilmiştir (Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu Kararı, 2022). Ayrıca aynı fıkranın (ii) bendinde “Belirli alanların düzenlenmesi ve denetlenmesinden sorumlu kurum, kurul veya kuruluşlarca talep edilen denetimden geçmiş veya Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan standartlara atıf yapılarak hazırlanması istenen finansal tablolarda” KUMİ FRS'nin uygulanacağı belirtilmiştir. (Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu Kararı, 2022). KGK Kurul Kararına göre bağımsız denetim mevzuatı kapsamı dışında olup bağımsız denetime tabi olanlar ile finansal tablolarını KGK düzenlemelerine göre hazırlamak durumunda olan işletmeler KUMİ FRS'yi uygulayacaktır.

Bağımsız denetime tabi olacak şirketler 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 397 maddesinin dördüncü bendi gereğince Cumhurbaşkanınca belirlenmektedir (6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, 2011). 30 Kasım 2022'de yayımlanan Cumhurbaşkanınca Kararına göre “Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar” uyarınca bağımsız denetime tabi olacak şirketler belirlenmiştir. Bağımsız denetime tabi olacak işletmelerin, aktif toplamı, yıllık satış hasılatı ve çalışan sayısı esas alınarak işletme büyüklükleri dikkate alınmaktadır.

BOBİ FRS ve KUMİ FRS'nin esas dayanağı tam set olarak da ifade ettiğimiz TMS/TFRS'lere dayanmaktadır. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci maddesinin 3'üncü fıkrasında “Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, değişik işletme büyüklükleri, sektörler ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlar için özel ve istisnai standartlar koymaya ve farklı düzenlemeler yapmaya yetkilidir. Bu standart ve düzenlemeler, Türkiye Muhasebe Standartlarının cüz'ü addolunur” şeklinde belirtilmiştir (6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, 2011).

Bu çalışmada stoklar standardının / bölümünün Tam Set TMS/TFRS, BOBİ FRS ve KUMİ FRS açısından incelenmesi, arasındaki temel farklılıkların neler olduğu belirlenecektir. Stoklar işletmelerin faaliyetleri kapsamında satış amaçlı, üretim amaçlı ellerinde bulundurdukları veya ürettikleri mal ve hizmetlerden oluşan varlıklardır. Bu varlıkların değeri işletmenin doğrudan kârlılığını etkilemektedir. Bu nedenle farklı standartlar nedeniyle muhasebeleştirilmesi arasındaki farklılıkların bilinmesinin önemli olacağı değerlendirilmektedir.

2. LİTERATÜR

Stokların muhasebeleştirilmesine yönelik literatür incelemesi yapıldığında muhasebe standartları ve stoklara ilişkin çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalar çoğunlukla TMS, Vergi Usul Kanunu (VUK), Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT) uygulamalarının karşılaştırılması, TMS ve BOBİ FRS'nin karşılaştırılması ve BOBİ FRS ile KUMİ FRS'nin karşılaştırılmasına yöneliktir. Cavlak ve Ataman (2023) KUMİ FRS için genel değerlendirme yapmış, BOBİ FRS ve TFRS ile karşılaştırmıştır. Bu çalışmada ise daha özele inerek Stoklar standardı incelenerek farklılıklar örnekler yardımıyla açıklanarak karşılaştırma yapılmıştır. Aşağıdaki Tablo 1'de standartların karşılaştırılmasına yönelik yapılan bazı çalışmalar yayın tarihine göre sıralanarak özetlenmiştir.

Tablo 1: Literatür Özeti

Yazar (Yıl)	Karşılaştırılan Standartlar	Çalışmanın Özeti
Gökkaya (2013)	TMS 2 - VUK	Stokların değerlemesine ilişkin farklar; vadeli alım, anormal fire ve kayıplar, imal edilen mamul maliyeti hesaplaması, değer kaybı, değer düşüklüğü konularında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.
Memis ve Tanrısinatapan (2016)	TMS 2 - VUK	TMS 2 Stoklar standardında yer alan temel kavramlar ile stokların maliyetlerinin belirlenmesi ve dönemler itibari ile değerlemesinde Vergi mevzuatı ile TMS 2 Stoklar standardı arasındaki benzerlik ve farklılıklar belirlenmiştir.
Gençoğlu (2017)	TFRS - BOBİ FRS	Temel konularda karşılaştırma yapılarak farklılıklar belirlenmiştir. BOBİ FRS'nin genel olarak TMS/TFRS'ler ile uyumlu olduğu, kullanılan dilin daha sade olduğu, bazı standartların BOBİ FRS'de kapsam dışı bırakılması, uygulamada kolaylıklar sağlanmasının farklılıklar yarattığı belirlenmiştir.

Gündüz (2017)	TMS 2 - VUK	Stoklar standardı ile vergi kanunlarının ortak ve farklı yanları belirlenmiştir.
Kaya (2018)	TMS 2 Stoklar - BOBİ FRS	Stoklara ilişkin düzenlemeler karşılaştırılmış; stok maliyetlerinin belirlenmesinde farklılıkların ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Düşük / atıl kapasite nedeniyle dağıtılmayan genel üretim giderlerinin muhasebeleştirilmesinde, dönüştürme maliyetlerinin belirlenmesinde kullanılan yöntemlerde, borçlanma maliyetlerinde, hizmetle ilgili hasılat konularında farklılıklar belirlenmiştir.
Şen ve Özbirecikli (2020)	KÜMİ FRS (Taslak) - BOBİ FRS – TMS/TFRS - MSUGT/VUK	KÜMİ FRS taslağında yer alan ilkeler ile BOBİ FRS, TMS/TFRS ve ile karşılaştırılarak, iş dünyasına sağlayacağı yararlar belirlenmiştir.
Ayar ve Fowzi (2021)	KÜMİ FRS (Taslak) - BOBİ FRS	KÜMİ FRS taslağı ile BOBİ FRS'nin benzerlik ve farklılıkları belirlenmiştir.
Baskan (2021)	TFRS - VUK	TFRS ve VUK farklılıkları belirlenerek, işletmelere getirdiği olumlu ya da olumsuz durumların tespit edilmiştir. Varlık ve kaynakların değerlendirme yöntemlerinin işletmelerin kâr/zarar durumunu değiştirdiği tespit edilmiştir.
Mert, Mert, ve Özçelik (2021)	TMS 2- BOBİ FRS - VUK	Stoklarda maliyeti oluşturan unsurlar TMS, BOBİ FRS ve VUK açısından karşılaştırılmıştır.
Kaya ve Utku (2021)	KÜMİ FRS Stoklar Bölümü (Taslak) - BOBİ FRS – TMS 2	KÜMİ FRS Taslağı Stoklar Bölümü VUK/MSUGT, TMS 2 Stoklar ve BOBİ FRS Stoklar bölümüyle karşılaştırılarak muhasebeleştirilmenin nasıl yapılacağı açıklanmıştır.
Cengiz (2022)	TFRS - BOBİ FRS	TMS/TFRS ile BOBİ FRS arasındaki temel farklılıklar standart – bölüm bazında karşılaştırılarak farklılık yaratan konular belirlenmiştir.
Yazarkan (2022)	BOBİ FRS - KÜMİ FRS	İşletmelerin stok hareketleri BOBİ FRS ve KÜMİ FRS esas alınarak değerlendirilmiş, iki standarda göre teorik olarak açıklanan işlemlerin muhasebeleştirilmesi örnekler yardımıyla açıklanmıştır.
Cavlak ve Ataman (2023)	KÜMİ FRS - BOBİ FRS - TFRS	KÜMİ FRS'nin genel özellikleri belirtilmiş, BOBİ FRS ve TFRS ile karşılaştırması yapılmıştır. KÜMİ FRS'de yer alan ilkelerin, BOBİ FRS ile uyumlu olduğu ancak bazı konularda farklı olduğu, mikro işletmeler için farklı ilkelerin belirlendiği tespit edilmiştir.

3. MUHASEBE STANDARTLARINDA STOKLAR

Stoklara ilişkin düzenlemeler Türkiye Muhasebe Standardı 2 Stoklar, BOBİ FRS Bölüm 6 Stoklar ve KÜMİ FRS Bölüm 8 Stoklar'da yer almaktadır. Stoklara ilişkin konu başlıklarının neler olduğu madde numaralarıyla birlikte Tablo 1'de karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.

Tablo 2: Muhasebe Standartlarına Göre Stokların Muhasebeleştirilmesinde Konu Başlıkları

Konular	KÜMİ FRS	BOBİ FRS	TMS 2
Amaç			1
Kapsam ve ölçüm	8.1-8.5	6.2-6.5	2-9
Stokların Maliyetinin Belirlenmesi	8.6-8.13	6.6-6.10	10-11
Dönüştürme Maliyetleri	8.11-8.13	6.11-6.13	12-14
Diğer Maliyetler	8.14	6.14	15-18
Stok Maliyetine Dâhil Edilmeyen Giderler	8.14	6.15	16
Ortak Ürünler ve Yan Ürünler		6.16	14
Hizmet Sağlayan İşletmelerin Stok Maliyeti	8.15-8.16	6.17	-
Canlı Varlıklardan Hasadı Yapılan Tarımsal Ürünlerin Maliyeti	-	6.18	20
Maliyet Ölçüm Teknikleri	8.17	6.19	21-22
Maliyet Hesaplama Yöntemleri	8.18-8.19	6.20-6.21	23-27
Değer Düşüklüğü (Net Gerçekleşebilir Değer)	8.20-8.21	6.22-6.25	28-33
Gider Olarak Kayda Alma	8.22-8.23	6.26-6.27	34-35
Açıklamalar			36-39

Kaynak: Türkiye Muhasebe Standardı 2, Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı, Küçük ve Mikro İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı (<https://www.kgk.gov.tr>)

Standartlara göre stokların nasıl muhasebeleştirileceği açıklanırken KÜMİ FRS, BOBİ FRS ve TMS sırası ile farklılıklar açıklanacaktır.

4. STOKLARIN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

KÜMİ FRS Bölüm 8 madde 2 (8.2), BOBİ FRS Bölüm 6 madde 2 (6.2.) ve TMS 2 madde 6'ya göre stoklar aşağıdaki özelliklerden birine sahip olan varlıklar olarak tanımlanmıştır:

- Olağan işletme faaliyetleri kapsamında satılmak üzere elde tutulan varlıklar,
- Olağan işletme faaliyetleri kapsamında satılmak üzere üretilmekte olan varlıklar,
- Üretim sürecinde veya hizmet sunumunda kullanılacak hammadde ve malzeme şeklinde bulunan

varlıklardır.

Stoklar bölümü/standardı kapsamı dışında olan özellikli konular için ayrı bir standarda/bölüme yönlendirme yapmıştır. Bu konular:

- Tarımsal faaliyetlerle ilgili canlı varlıklar ve hasat zamanındaki tarımsal ürünler (KÜMİ FRS, BOBİ FRS, TMS 2)
- Finansal araçlar (BOBİ FRS, TMS 2)
- İnşa sözleşmeleri kapsamında henüz tamamlanmamış olan işler (KÜMİ FRS)

4.1. Stokların Ölçülmesi

KÜMİ FRS Bölüm 8 madde 2'ye (8.4) göre stoklar maliyet bedeli ile ölçülmekte, BOBİ FRS md.6.4 ve TMS 2 md.9'a göre stoklar maliyet bedeli ile net gerçekleştirilebilir değerden düşük olan ile ölçülmektedir.

Maliyet Bedeli < Net Gerçekleştirilebilir Değer ⇒ Maliyet Değeri

Maliyet Bedeli > Net Gerçekleştirilebilir Değer ⇒ Net Gerçekleştirilebilir Değer

Net gerçekleştirilebilir değer BOBİ FRS'nin 6.4 ve TMS 2'nin 6. maddesinde tanımlanmıştır. Buna göre net gerçekleştirilebilir değer; “*olağan işletme faaliyetleri kapsamında tahmin edilen satış fiyatından, tahmini tamamlanma maliyetlerinin ve satışı gerçekleştirmek için gerekli olan tahmini maliyetlerin çıkarılmasıyla elde edilen tutardır.*”

Net Gerçekleştirilebilir Değer	Tahmin Edilen Satış Fiyatı	(Tahmini Tamamlanma Maliyeti + Satış İçin Gerekli Tahmini Maliyet)
-----------------------------------	----------------------------------	---

Ayrıca piyasa değeri ile ölçülen altın ve diğer kıymetli madenler bulunmaktadır. Bu tür kıymetli varlıklar raporlama dönemi sonlarında piyasa değerleri üzerinden ölçülür (BOBİ FRS 6.5).

4.2. Stok Maliyetinin Belirlenmesi

Stokların maliyeti belirlenirken; satın almaya ilişkin tüm maliyetler, dönüştürme maliyetleri ve stokların bulunduğu yere ve mevcut durumuna getirilmesinde ortaya çıkabilecek tüm maliyetler dikkate alınmaktadır (KÜMİ FRS 8.6, BOBİ FRS 6.6, TMS 2.10). Stokların satın alma maliyetlerini ise;

- Satın alma fiyatı,
- İthalat vergileri
- İade alınamayan diğer vergiler,
- Nakliye, yükleme ve boşaltma maliyetleri
- Mamul, malzeme ve hizmetlerin elde edilmesiyle doğrudan ilişkilendirilebilen diğer maliyetlerden oluşmaktadır.

Ayrıca ticari iskontolar, indirimler ve diğer benzeri kalemler, satın alma maliyetinin belirlenmesinde indirim konusu olabilmektedir (KÜMİ FRS 8.7, BOBİ FRS 6.7).

Stokların maliyetine dahil edilmeyip kâr zarar hesaplarına eklenecek giderler ise (KÜMİ FRS 8.14., BOBİ FRS 6.15TMS 2.16.);

- Normalin üstündeki maliyetler,
- Bir sonraki üretim aşaması için zorunlu olanlar dışındaki depolama giderleri,
- Stokların bulunduğu yere ve mevcut durumuna getirilmesinde katkısı olmayan genel yönetim giderleri ve satış giderleridir.

Stokların Vadeli alınması durumunda maliyetin ölçülmesi ve borçlanma maliyetlerinin nasıl kaydedileceği KÜMİ FRS, BOBİ FRS ve TMS'de farklılık göstermektedir. KÜMİ FRS de stok maliyeti ölçülürken işletmenin küçük veya mikro ölçekli olmuş olmasına göre değişiklik bulunmaktadır. KÜMİ FRS küçük işletmelerde, 1 yıl veya daha kısa vadeli ödeme karşılığında satın alınan stoklar ve bir yıldan uzun vadeli ödeme karşılığında satın alınanlar olarak ayırım yapılmıştır. Bir yıl veya daha kısa vadeli ödeme karşılığı satın alımlarda stoklar, vade farkı ayrıştırılmaksızın, ödenen veya ödenmesi beklenen nakit tutar üzerinden ölçülmektedir. Bir yıldan uzun vadeli bir ödeme karşılığında satın alınan stoklar ise, vade farkı ayrıştırılarak peşin fiyat üzerinden ölçülmektedir. Diğer bir deyişle peşin ödeme yapılmış olması durumunda ödenecek olan fiyat üzerinden ölçülmektedir (KÜMİ FRS 8.8.). Vadeli alımdan kaynaklanan vade farkı ise finansman gideri olduğundan, faiz gideri olarak finansal tablolara alınmaktadır (KÜMİ FRS 8.8.). Ancak vadeli olarak satın alımdan kaynaklı faiz gideri, ilgili stokun kullanıma ya da satışa hazır hale gelmesi 1 yıldan uzun sürmekte ise; satışa veya kullanıma hazır hale gelene kadar stokların maliyetine dahil edilir (KÜMİ FRS 8.10.). Kur farkından kaynaklanan maliyetler de aynı uygulamaya tabidir. KÜMİ FRS uygulayan mikro işletmelerde ise vade farkı ayrıştırılmadan ödenen veya ödenecek olan tutar üzerinden kayıt yapılır (KÜMİ FRS 8.9).

BOBİ FRS'de de KÜMİ FRS uygulayan küçük işletmelerde olduğu gibi, 1 yıl veya uzun vadeli satın alımlarda vade farkı, ayrıştırılarak faiz gideri olarak kar veya zarara yansıtılır (BOBİ FRS 6.8 ve 6.9.). Burada önemli olan husus, borçlanma maliyetlerinin oluştuğu dönemde kar veya zarara yansıtılmasıdır. Yine KÜMİ FRS'de olduğu gibi kullanıma veya satışa hazır hale gelmesi 1 yıldan uzun sürmekte ise finansman gideri stok maliyetine eklenmektedir (BOBİ FRS 6.9).

TMS'de ise stokların vadeli olarak alınması durumunda vadeli alım ile peşin fiyat arasındaki fark finansman sağlanan dönem boyunca faiz gideri olarak finansal tablolara yansıtılır (TMS 2.18). Standartta "satın alma anlaşmasının etkin bir şekilde bir finansal bileşen içermesi durumunda" ifadesi kullanılmıştır.

KÜMİ FRS'de vade farkı tutarı Bölüm 10 Finansal Araçlar ve Özkaynaklar bölümüne göre (Bölüm 10 Madde 26); BOBİ FRS'de ise Bölüm 9 Finansal Araçlar ve Özkaynaklar bölümüne göre (Bölüm 9 Madde 14-19) uyarınca etkin faiz oranı hesaplanarak muhasebeleştirilmektedir.

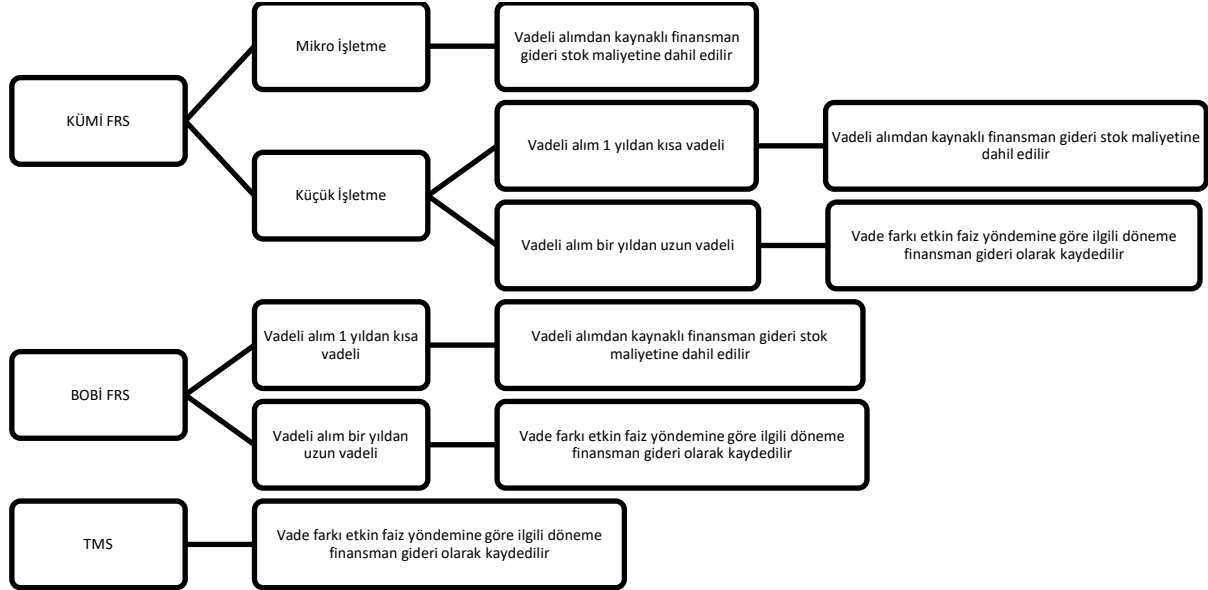
Stok alımında bedel, alınan stoktan farklı özellik ve niteliklere sahip parasal olmayan varlıklarla ödeniyor ise satın alma maliyetleri (6.10);

- Satın almaya karşılık olarak verilen parasal olmayan varlığın gerçeğe uygun değeri üzerinden,
- Parasal olmayan varlığın gerçeğe uygun değerinin güvenilir şekilde ölçülememesi durumunda ise satın alma maliyeti, alınan stokun gerçeğe uygun değeri esas alınarak,
- Alınan stokun gerçeğe uygun değerinin güvenilir bir şekilde ölçülememesi durumunda ise verilen parasal olmayan varlığın defter değeri dikkate alınarak belirlenecektir.

4.2.1. Stoklarda Vade Farkının Ayrıştırılması

KÜMİ FRS'ye göre küçük işletmelerin ve BOBİ FRS'ye göre finansal tablo düzenleyen işletmelerin, stoklarını 1 yıldan kısa vadeli olarak satın alması durumunda, stok maliyeti vade farkı dikkate alınmadan ölçülmektedir. Bir yıldan uzun vadeli alımlarda ise peşin fiyatın dikkate alındığını yukarıda açıklamıştık. Bu durumda peşin alım ile vadeli alım arasındaki fark oluştuğu dönemde faiz gideri olarak muhasebeleştirilmektedir. Bu vade farkı "etkin faiz oranı" yöntemi kullanılarak hesaplanacaktır. Etkin faiz oranı yöntemi BOBİ FRS Bölüm 9 "Finansal Araçlar ve Özkaynaklar" madde 15'te "finansal varlık veya finansal yükümlülüğün itfa edilmiş değerinin hesaplanmasında ve faiz gelir veya giderlerinin ilgili olduğu dönemin kâr veya zararına dağıtılması ve finansal tablolara alınmasında kullanılan yöntem" olarak tanımlanmıştır. Şekil 1'de stokların vadeli alım durumları muhasebe standartlarına sınıflandırılmıştır.

Şekil 1: Muhasebe Standartlarına Göre Stokların Vadeli Alınması Durumu

Etkin faiz oranı aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanacaktır.

$$\text{Bugünkü Değer (P)} = \text{Gelecekteki Değer (F)} / (1 + \text{Etkin Faiz Oranı})^{\text{vade}}$$

İlk olarak KÜMİ FRS Bölüm 10.26'da yer alan örneğin rakamları kullanılarak etkin faiz yöntemi açıklanacaktır. Örnekte işletme 1 Ocak 2021 tarihinde 10 yıl vadeli 500.000 TL kredi kullanmıştır. Bu kredinin ödemeleri her yılın sonunda eşit taksitler halinde 80.000 TL olarak yapılacaktır. Yılın sonu 31 Aralık 2021 tarihinde ödenecek tutar 80.000 TL olup faiz tutarını da içermektedir. Gelecekteki değeri 80.000 TL olan paranın bugünkü değeri hesaplanacak, gelecek değer ile bugünkü değer arasındaki fark bulunup faiz tutarı hesaplanacaktır (faiz oranı yıllık %9.6059). Yukarıdaki formüle değişkenler yazılarak;

$$P = 80.000 / (1 + 0,096059)^{10} = 31.970,59$$

80.000 - 31.971 = 48.029 TL Faiz gideri hesaplanır.

31 Aralık 2022 tarihinde hesaplanacak faiz tutarı ise:

$$P = 80.000 / (1 + 0,096059)^9 = 35.042$$

80.000 - 35.042 = 44.958 TL'dir.

Deniz İşletmesi hammadde stokunu %6 aylık faiz oranı ile 2 yıl vadeli olarak 300.000 TL'ye satın almıştır. Ödeme 2. yılın sonunda bir kerede yapılacaktır. Bu örnekte 300.000 TL tutarındaki stok vadeli alımdan kaynaklı faiz tutarını da içermektedir. Muhasebe standartlarına göre vadeli alımdan kaynaklanan finansman gideri faiz gideri olarak kaydedilecektir.

Öncelikle faiz tutarının ne kadar olduğu etkin faiz yöntemi ile hesaplanacaktır.

$$P = 300.000 / (1 + 0,06)^{12 \times 2} = 74.094 \text{ Peşin alım fiyatı}$$

300.000 - 74.094 = 225.906 TL Faiz gideri hesaplanır.

KÜMİ FRS Uygulayan Küçük Ölçekli İşletmeler, BOBİ FRS ve TMS Uygulayan İşletmeler için Muhasebe Kaydı:

Hammadde stoku	74.094	
Ödenecek faiz hesabı	225.906	
	Borç Hesabı	300.000
KÜMİ FRS Uygulayan Mikro Ölçekli İşletmeler için Muhasebe Kaydı:		
Hammadde stoku	300.000	
	Borç Hesabı	300.000

Eğer Deniz İşletmesi hammaddesini %6 aylık faiz oranı ile 9 ay vadeli olarak 300.000 TL'ye satın alacak olursa KÜMİ FRS ve BOBİ FRS uygulayan işletmelerin finansman giderini ayırmasına gerek olmayacaktır. TMS uygulayan işletmeler finansman giderini etkin faiz oranı yöntemine göre hesap edecektir.

$$P=300.000/(1+0,06)^9=177.570 \text{ Peşin alım fiyatı}$$

$$300.000-177.570 =122.430 \text{ TL Faiz gideri hesaplanır.}$$

KÜMİ FRS ve BOBİ FRS Uygulayan İşletmeler için Muhasebe Kaydı:

Hammadde stoku	300.000	
	Borç Hesabı	300.000
TMS Uygulayan İşletmeler için Muhasebe Kaydı:		
Hammadde stoku	177.570	
Ödenecek faiz hesabı	122.430	
	Borç Hesabı	300.000

4.2.2. Üretim İlişkilendirilen Stok Maliyetleri (Dönüştürme Maliyetleri)

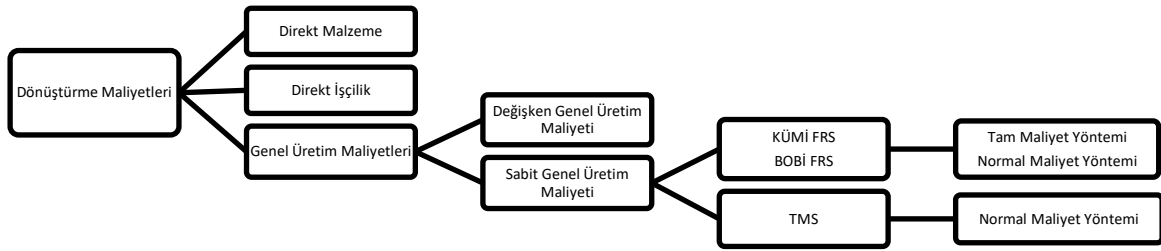
Üretim işletmelerinde hammaddenin yarı mamul ve mamul haline getirilirken oluşan maliyetleri dönüştürme maliyetlerini oluşturmaktadır. Dönüştürme maliyetleri direkt malzeme, direkt işçilik ve genel üretim maliyetlerinden oluşmaktadır. Genel üretim maliyetleri sabit ve değişken maliyetlerden oluşmaktadır. Sabit genel üretim maliyetleri, üretim tesisinin kira gideri, amortisman gideri, sigorta gideri gibi sabit maliyetlerden; değişken genel üretim maliyetleri ise endirekt malzeme, endirekt işçilik, enerji giderleri gibi tüketime bağlı giderlerden oluşmaktadır. Sabit maliyetler üretim ile ilgili olmakla birlikte, belirli kapasite dahilinde, üretim miktarına bağlı olmadan oluşan maliyetlerdir. Ürünün maliyeti belirlenirken direkt malzeme ve direkt işçilik ürünlere doğrudan yüklenebilirken, genel üretim maliyetlerinin belirlenen dağıtım anahtarı ile ürünlere yüklenmesi gerekmektedir. Tam maliyet veya normal maliyet yöntemi uygulanabilmektedir. Standartlarda her bir üretim birimine düşen sabit genel üretim maliyetinin düşük üretim veya atıl kapasite nedeniyle artırılamayacağı belirtilmiştir. Dağıtılmayan sabit genel üretim maliyetleri gider olarak finansal tablolara yansıtılacaktır (KÜMİ FRS 8.13, BOBİ FRS 6.13, TMS 2.13).

Tam maliyet yönteminde, ürünün maliyetini oluşturan direkt malzeme, direkt işçilik ile sabit ve değişken genel üretim maliyetlerinin tamamı dönüştürme maliyetine yüklenmektedir (KÜMİ FRS 8.12, BOBİ

FRS 6.12). TMS’de sabit genel üretim maliyetlerinin, normal maliyet yöntemi olarak ifade edilen, tesisin normal üretim kapasitesi dikkate alınarak maliyetlerin dönüştürme maliyetlerine yükleneceği belirtilmiştir (TMS 2.13). KÜMİ FRS ve BOBİ FRS’de de normal maliyet yönteminin kullanılabilmesi belirtilmiştir (KÜMİ FRS 8.13, BOBİ FRS 6.13). Düşük kapasite ile çalışılması durumunda normal kapasiteye göre dağıtılamayan sabit genel üretim maliyetleri gerçekleştiği dönemde satışların maliyetine dahil edilmektedir.

Faaliyeti geçici veya kalıcı durdurulan veya henüz faaliyete başlamamış işletmelerin sabit genel üretim maliyetleri gerçekleştiği dönemde gider olarak satışların maliyeti olarak gösterilmektedir. Fiili üretim düzeyinin normal kapasiteye yakın olması durumunda, sabit genel üretim maliyetlerinin dönüştürme maliyetlerine dağıtılmasında fiili üretim düzeyi de kullanılabilir (TMS 2.13). Üretim sürecinde aynı anda birden fazla ürün üretilirken maliyetlerin ayrı olarak belirlenemediği durumda maliyetler (ortak ürün), ürünler arasında mantıklı ve tutarlı bir biçimde dağıtılacaktır (BOBİ FRS 6.16. ve TMS 2.14)

Şekil 2: Dönüştürme Maliyetleri

4.2.3. Stok Maliyeti Ölçüm Teknikleri

Mamul maliyetleri fiili maliyet yöntemine göre belirlenmektedir. Ancak sonuçlar fiili maliyete yakınsa standart maliyet yöntemi veya perakende yöntemine göre de maliyet ölçülebilmektedir (KÜMİ FRS 8.17, BOBİ FRS 6.19, TMS 2.21-22). Standart maliyet yönteminde, hammadde ve malzemelerin, işçiliğin, verimliliğin ve kapasite kullanımının normal düzeyleri dikkate alınır. Perakende yönteminde maliyet ise, stokların satış değerinden uygun brüt kâr marjının düşülmesi suretiyle bulunur. Stok maliyeti ölçüm tekniklerinde standartlar birbirleri ile uyumludur.

4.2.4. Stok Maliyeti Hesaplama Yöntemleri

Stokların farklı maliyetler ile alınmış olması farklı maliyetlerde stok kalemlerine neden olmaktadır. Eğer stok kalemi özel nitelikli ürün grubunda ise gerçek maliyeti kullanılabilir. Ancak birbiri yerine geçebilen ve benzer kullanımları olan stok kalemleri için ilk giren ilk çıkar yöntemi ve ağırlıklı ortalama maliyet yöntemlerinden bir tanesi kullanılmaktadır. Nitelikleri farklı olan stok kalemleri için ise farklı maliyet yöntemleri kullanılabilir. Tüm standartlardaki düzenlemeler birbiri ile aynıdır (KÜMİ FRS 8.18, BOBİ FRS 6.20, TMS 2.25). Tüm standartlara göre son giren ilk çıkar yöntemini (LİFO) kullanılmamaktadır.

FIFO yönteminde, stok çıkışlarında, stoklara ilk giren ürünün maliyetinin esas alınması yani dönem sonunda elde olan stokların, en son satın alınan veya üretilen kalemler olduğu varsayılmaktadır. FIFO yönteminde stokta kalan ürünlerin maliyeti stoka en son giren ürün maliyetlerinden oluşmaktadır. Ağırlıklı ortalama maliyet yönteminde ise stok maliyetleri, dönem içinde üretilen veya satın alınan stokların ağırlıklı ortalama maliyetleri hesaplanarak bulunmaktadır. LİFO yönteminde ise stok maliyetlerinin belirlenmesinde, FIFO yönteminin tam tersi olarak stok maliyetleri stoklara son giren veya en son üretilen ürünlerin maliyetleri dikkate alınarak belirlenmektedir. LİFO’da stokta kalan ürünlerin maliyeti stoklara ilk giren ürünlerden oluşmaktadır.

4.3. Stoklarda Değer Düşüklüğü

Stoklarda çeşitli nedenlerle değer düşüklüğü olabilmektedir. Bu düşüklük değerdeki azalışın yanı sıra satış maliyetinin artmasından, hammadde ve malzemeyi üretim sürecine dahil ederken maliyetlerin artmasından kaynaklanabilmektedir. Standartlara göre stoklarda değer düşüklüğü olması durumunda, değer düşüklüğü kadar gider yazılmaktadır. Değer düşüklüğünün ortadan kalkması ve değer artışı olduğu dönemlerde ise değer düşüklüğünün iptal edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Stoklardaki değer düşüklüğü her bir stok lakemi için ayrı ayrı yapılarak belli dönemlerde gözden geçirilmelidir. Ancak bazı durumlarda benzer ve ilişkili kalemler gruplandırılarak da gerçekleştirilebilir. Standartlar temel olarak aynı çerçevede olup birbiri ile uyumludur.

KÜMİ FRS'de stoklarda değer düşüklüğü (KÜMİ FRS 8.20), “raporlama dönemi sonunda stokların tahmini satış fiyatının maliyet bedelinden %10 veya daha fazla düşük olması durumunda söz konusu değer düşüklüğü tutarı finansal tablolara yansıtılır” ifadesi yer almaktadır. BOBİ FRS'de bu yüzdeye yer verilmemiştir. Her iki standartta da stok kaleminde bir değer düşüklüğü söz konusuysa bu düşüklüğün kâr/zarar tablosunda satışların maliyeti kısmında raporlanacağı belirtilmiştir. TMS 2'de ise net gerçekleştirilebilir değer nasıl belirleneceği verileceği üzerinde durulmuş, stok değeri ile net gerçekleştirilebilir değer arasındaki farkın gider olarak finansal tablolara yansıtılacağı belirtilmiştir (TMS 2.34).

4.4. Stokların Elden Çıkarılması

Stoklar satıldığında, ilgili satış hasılatının finansal tablolara yansıtıldığı dönemde stokların maliyeti satışların maliyeti olarak kaydedilir. Stokların satılmak yerine işletmede kullanılması durumunda ise stok maliyeti ilgili varlığın maliyetine dahil edilerek varlık hesap grubuna alınır ve faydalı ömrü boyunca amortisman tabii tutulur (KÜMİ FRS 8.22-23, BOBİ FRS 6.26-27, TMS 2.34-35).

5. SONUÇ

Muhasebe standartları işletmede gerçekleşen işlem ve olayların muhasebeleştirilmesinde güvenilir, doğru ve gerçeğe en uygun ilke ve kuralların uygulanması ve finansal tabloların karşılaştırılabilmesine olanak sağlamaktadır. Muhasebeleştirme yaparken para ile ifade edilen işlem ve olayların ölçülmesi ve kaydedilmesinde, işletmelerin bağlı olduğu mevzuata, bağımsız denetime tabii olma durumuna ve işletme büyüklüklerine göre farklı standartlar bulunmaktadır. En kapsamlı olan standart bilgi ve tecrübe olarak birtakım yükümlülükler gerektirdiği için, bu da daha küçük işletmelerde ilave maliyet unsuru ortaya çıkaracağından standartların işletme büyüklüklerine ve yükümlülüklerine göre sınıflandırılması işletmelerin lehinedir. Muhasebe standartlarına göre Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS), BOBİ FRS ve KÜMİ FRS olmak üzere üç ayrı standart bulunmaktadır. Finansal tablo kullanıcılarının farklılıkları bilmesi, karşılaştırma yaparken ve değerlendirirken objektif olunmasına olanak sağlayacaktır.

Stoklar işletmenin aktif hesaplarda, dönen varlıklar hesap grubunda sınıflandırılmaktadır. Stoklar kalemindeki artış azalışlar kârlılık hesaplarını doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle muhasebe standartlarında kayda almalarında yaşanan farklılıklar da varlıkların değerini değiştirmektedir. Farklılık yaratan konular; stokların ölçülmesinde maliyet bedeli veya net gerçekleştirilebilir değer kullanılması, stok maliyetinin belirlenmesinde maliyete ilave edilecek unsurlar, stokların vadeli alınması durumunda maliyetin ölçülmesi ve borçlanma maliyetlerinin nasıl kaydedileceği, üretim yapan işletmelerde dönüştürme maliyetlerinin belirlenmesinde kullanılacak yöntem, stoklarda değer düşüklüğünün muhasebeleştirilmesi konularında farklı muhasebeleştirmeler söz konusudur.

Bu çalışmanın amacı, stoklar kaleminin Türkiye Muhasebe açısından karşılaştırılmasıdır. En son yayınlanan KÜMİ FRS'yi uygulayacak işletmelerin standardı yorumlamada karşılaşılabilecek sorunlara göre ilerleyen çalışmalarda özellikli konular incelenebilir.

Etik Kurul Beyanı

Çalışma için etik kurul kararı gerekmemektedir.

Yazar Katkı Oranı Beyanı

Çalışma yazarlar

Çatışma Beyanı

Çalışmada yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Destek Beyanı

Bu çalışma için herhangi bir kurumdan destek alınmamıştır.

KAYNAKÇA

- Ayar, H. C., & Fowzi, H. (2021). Küçük ve Mikro İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS) Taslağı ile Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS)'nin Karşılaştırılması. *Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi*, 4(2), 115-123. <https://doi.org/10.32951/mufider.932066>
- Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar (Karar Sayısı: 6434). (2022). T.C. Resmî Gazete, 32029, 30 Aralık 2022.
- Baskan, T. D. (2021). Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile Vergi Usul Kanunu Arasındaki İlişkinin Uygulama Örneği ile İrdelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, (17), 108-126.
- Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ (Sıra No: 56). (2017). T.C. Resmî Gazete, 30138, Mükerrer 29 Temmuz 2017.
- Cavlak, H. ve Ataman, B. (2023). Türkiye'deki Finansal Raporlama Standartlarının Son Parçası KÜMİ FRS (Küçük ve Mikro İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı): Genel Değerlendirme ve BOBİ FRS, TFRS ile Karşılaştırma. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 225-260. <https://doi.org/10.29106/fesa.1245084>
- Cengiz, H. (2022). Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) ile Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardının (BOBİ FRS) Karşılaştırılması. *İşletme Akademisi Dergisi*, 3(1), 1-15.
- Gençoğlu, Ü. G. (2017). Temel konularda BOBİ FRS ve TMS/TFRS karşılaştırması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (76), 1-24.
- Gökkaya, M. (2013). TMS-2 Stoklar Standardı ve Vergi Usul Kanunu'na Göre Stokların Değerlemesi. *Vergi Raporu*, 171, 91-95.
- Gündüz, H., (2017). Stokların Vergi Kanunları ve Muhasebe Standartları Açısından Karşılaştırmalı Değerlendirmesi. *Vergi Raporu Dergisi*, Sayı 216, 17-25.
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (No:660), T.C. Resmî Gazete, 28103, 2 Kasım 2011.
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, (<https://www.kgk.gov.tr>), [Erişim Tarihi: 12.10.2024].
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu Kararı (Küçük ve Mikro İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı), Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/13755] Karar Tarihi: 20.12.2022 (<https://www.kgk.gov.tr>), [Erişim Tarihi: 19.02.2024].
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu Kararı (Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı), Karar No: 75935942-050.01.04 – [1755] Karar Tarihi: 25/3/2021 (<https://www.kgk.gov.tr>), [Erişim Tarihi: 24.02.2024].
- 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu. (2011): T.C. Resmî Gazete, 27846, 14 Şubat 2011
- Kaya, H. P. (2018). Stoklara İlişkin TMS 2 ve BOBİ FRS Karşılaştırması. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(2), 262-285.
- Kaya, Y., & Utku, M. (2021). Stoklara İlişkin Hükümlerin KÜMİ FRS Kapsamında İncelenmesi ve Türkiye'deki Mevcut Uygulama ve Standartların Karşılaştırılması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (91), 1-16. <https://doi.org/10.25095/mufad.881460>
- Mert, H., Mert, H., & Özçelik, D. (2024). Stoklarda Maliyeti Oluşturan Unsurlar Yönünden VUK, BOBİ FRS ve TMS-2'nin Karşılaştırmalı Analizi. *Maliye ve Finans Yazıları* (121), 1-17. <https://doi.org/10.33203/mfy.1420804>
- Memiş, M. Ü., & Tanrısoğan, A. (2016). Türkiye Muhasebe Standartlarına Göre Stoklarda Muhasebeleştirme Esasları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(3), 15-30.
- Şen, İ. K., & Özbirecikli, M. (2020). KÜMİ FRS'nin İş Dünyasına Sağlayabileceği Yararlar: BOBİ FRS, TMS/TFRS ve Mevcut Muhasebe Sistemi ile Mukayeseli Bir İnceleme. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 22, 1-19.
- Yazarkan, H., (2022). "Stoklara İlişkin İşlemlerin BOBİ FRS ve KÜMİ FRS Açısından Değerlendirilmesi" *ODÜSOBİAD* 12 (3), 2149-2170 Doi: 10.48146/odusobiad.1097170

EXTENDED SUMMARY

Inventories are included in the assets, they constitute the subject of trade for commercial enterprises and the subject of production for manufacturing enterprises. For this reason accounting of inventories are important for users of financial statements. In Turkey, The Public Oversight Accounting and Auditing Standards Authority (KGK) is responsible for setting standards that ensure the preparation and auditing of financial statements in compliance with international standards.

In this study, three different standards published by the KGK were compared for inventories. The Turkish Financial Reporting Standards (TMS/TFRS), known as the full set, are the most comprehensive standards and are applied by entities that are subject to public accountability and the Capital Markets Board Regulations. The Financial Reporting Standard for Large and Medium-Sized Enterprises (BOBİ FRS) is the standard applied by

enterprises that are not required to implement the Turkish Financial Reporting Standards but are subject to independent audit. The Financial Reporting Standard for Small and Micro Enterprises (KÜMİ FRS) is a transitional standard that can be applied or optionally applied by enterprises subject to independent audit in accordance with other legislation, except for the scope of the Decision on Determining the Companies Subject to Independent Audit, which cannot apply the other two standards. TMS/TFRS are the most comprehensive and highest level standards among the standards. Different variables affect the use of standards. The type of entity, its public accountability status, whether it is subject to independent audit or not, and the size of the entity determine which of these standards will be used.

Accounting standards vary according to the size and responsibilities of enterprises. There are differences between the standards in accounting for inventories. In this study we identified these differences. The differences arising from their accounting directly affect the product cost, the asset value and its profitability of the enterprise. Accounting standards enable the application of reliable, accurate and truthful principles and rules in the accounting of transactions and events in the enterprise and the comparison of financial statements. There are different standards for the measurement and recording of monetary transactions and events when accounting, depending on the legislation to which the enterprises are subject, the status of being subject to independent audit and the size of the enterprises. Increases and decreases in inventories directly affect profitability accounts. For this reason, differences in recognition in accounting standards also change the value of assets. The main subjects of difference are the use of cost and net realisable value in measuring inventories, the measurement of cost and recognition of debt costs when inventories are purchased on credit, the allocation and recognition of the maturity difference, the cost method used in determining the conversion costs in manufacturing enterprises and the calculation of impairment on inventories.

Since the most comprehensive standard requires a number of obligations in terms of knowledge and experience, and this will create an additional cost element in smaller transactions, it is in favour of the enterprises to classify the standards according to the size and obligations of the enterprises. The latest of the standards issued by the KGK is the KÜMİ FRS, and specific issues can be examined in the future studies according to the problems that the enterprises applying this standard will encounter in practice.